

Europese
Commissie

STAAT VAN
DE UNIE
2018

Een versterkt Europees Openbaar Ministerie ter bestrijding van terreurmisdrijven

#SOTEU

12 september 2018

“De Europese Unie moet ook sterker staan in de strijd tegen het terrorisme. De afgelopen drie jaar hebben we reële vooruitgang geboekt. Maar we hebben nog niet de nodige middelen om snel te handelen bij grensoverschrijdende dreigingen. (...) Er valt ook veel voor te zeggen om het nieuwe Europees Openbaar Ministerie te belasten met de vervolging van grensoverschrijdende terreurmisdrijven.”

Jean-Claude Juncker, toespraak over de staat van de Unie, 13 september 2017

Over de veiligheid maken Europeanen zich het meest zorgen. In de afgelopen drie jaar heeft de Commissie een reeks belangrijke initiatieven genomen om de wetgeving op het gebied van veiligheid in de hele EU aan te scherpen. Wij hebben het terrorisme onmogelijk gemaakt om aanvallen uit te voeren, inlichtingen tussen lidstaten gedeeld, Europeanen online beschermd en onze grenzen beter beheerd.

Nu veiligheidsdreigingen steeds vaker grensoverschrijdend zijn, moet Europa middelen bundelen om terreurmisdrijven beter te bestrijden. Het versterkte Europees Openbaar Ministerie zal ervoor zorgen dat geen enkele terrorist of crimineel door de mazen van het net glipt.

Gefragmenteerd onderzoek tot een geheel smeden

Het actuele probleem: een jihadistische terroristische cel zet in diverse EU-landen handlangers in. De terroristen communiceren onderling niet en ontvangen hun instructies uitsluitend via versleutelde berichten. Zij hebben allemaal verschillende taken, zoals het verkrijgen van valse identiteitspapieren (land A) en het kopen van chemisch materiaal (land B) etc. De leider van de operatie opereert daarentegen vanuit een derde land.

Autoriteiten in land A ontdekken dat er valse documenten worden opgesteld voor niet-bestaande personen en arresteren de verdachte. Zij zijn er niet van op de hoogte dat deze documenten worden opgesteld voor een terroristische cel en vervolgen de verdachte enkel voor documentenfraude.

Autoriteiten in land B identificeren het lid van de cel dat een buitensporig grote hoeveelheid pesticiden kocht voor het produceren van een bom. Zij arresteren hem en klagen hem aan als een “lone-wolf”-terrorist, zonder op de hoogte te zijn van het bestaan van andere leden van de cel.

Beide vervolgingen leiden tot veroordelingen, zij het niet in beide gevallen voor terreurmisdrijven, maar het bredere netwerk en de activiteiten daarvan blijven onopgemerkt.

Het versterkte Europees Openbaar Ministerie zou:

- ✓ sturing kunnen geven aan onderzoek en vervolging op EU-niveau, wat voor een samenhangende benadering van vervolging zou zorgen. Dit zou mogelijk zijn dankzij het netwerk van de gedelegeerde aanklagers van het Europees Openbaar Ministerie, die in alle deelnemende EU-landen met nationale autoriteiten zouden samenwerken;
- ✓ met elkaar verband houdende zaken kunnen koppelen en samen vervolgen;
- ✓ onderzoek kunnen gelasten;
- ✓ kunnen zorgen voor de tijdige verzameling van bewijs.

Tijdige uitwisseling van informatie

Het actuele probleem: de autoriteiten in land A maken gebruik van speciale onderzoekstechnieken in een geval van terrorisme waarbij een terroristische cel is betrokken, die vermoedelijk in de landen A, B, C en D opereert.

De autoriteiten in land A willen hun bron beschermen en ervoor zorgen dat de methoden waarmee de informatie werd verzameld, beschermd blijven. Daardoor wordt de uitwisseling van informatie met de landen B, C en D en met Eurojust (het agentschap van de EU dat de samenwerking en coördinatie van strafrechtelijk onderzoek tussen de bevoegde autoriteiten van de EU-landen faciliteert) vertraagd.

Als gevolg daarvan neemt het gevaar toe dat terreurmisdrijven in de landen B, C en D slagen en terroristen vervolgens onderduiken.

Het versterkte Europees Openbaar Ministerie zou:

- ✓ de nationale autoriteiten kunnen gelasten om op proactieve en doelgerichte wijze meer informatie te verzamelen;
- ✓ de nationale autoriteiten kunnen gelasten om informatie te delen met Eurojust en Europol;
- ✓ gevoelige en vertrouwelijke informatie kunnen verwerken. Met name zou het Europees Openbaar Ministerie de volledige vertrouwelijkheid waarborgen van de informatie die het zou gebruiken, ook wat betreft de wijze waarop deze werd verzameld.

Gecoördineerd grensoverschrijdend onderzoek

Het actuele probleem: zowel de autoriteiten in land A als die in land B zijn op de hoogte van verdachte activiteiten van twee terroristische cellen die in hun landen opereren. Deze cellen lijken gezamenlijk een terroristische aanslag in land A voor te bereiden.

De autoriteiten in land A besluiten huiszoeken te houden en schakelen daarvoor de politie in.

De autoriteiten van land B willen dat ook en tegelijkertijd doen, maar - vanwege andere prioriteiten of enkel een gebrek aan middelen - vinden de huiszoeken daar later plaats dan in land A, waardoor leden van de cel erin slagen onder te duiken.

Als gevolg daarvan wordt slechts een deel van een groter netwerk opgerold en blijft het gevaar van een terroristische aanslag nog steeds bestaan.

Het versterkte Europees Openbaar Ministerie zou:

- ✓ onderzoeken in meerdere landen centraal kunnen aansturen. Met name zou het Europees Openbaar Ministerie nationale autoriteiten kunnen gelasten om politieonderzoek te coördineren, waardoor het bijvoorbeeld mogelijk zou zijn om vermogensbestanddelen snel te bevriezen en in beslag te nemen en het bevel tot arrestaties in de hele EU te geven;
- ✓ alle betrokken autoriteiten tijdig de informatie kunnen geven die zij nodig hebben.
- ✓ kunnen zorgen voor de coherente en doeltreffende vervolging van terreurmisdriven, waarbij rekening zou worden gehouden met de belangen van alle betrokken landen en die van de EU in haar geheel;
- ✓ kwesties inzake de rechterlijke bevoegdheid aan de hand van objectieve criteria kunnen regelen. Daardoor zou eenvoudiger kunnen beslist waar een zaak aanhangig moet worden gemaakt.

Voorbeeld van een TOEKOMSTIG geval

In **land A** vindt een onderzoek plaats naar **de financiering van terrorisme**. De autoriteiten van dat land hebben weliswaar duidelijke aanwijzingen dat de betrokkenen terrorisme financieren, maar het is voor hen niet duidelijk waar het geld uiteindelijk wordt gebruikt.

In **land B** vindt een onderzoek plaats naar handelingen die worden beschouwd als **handelingen ter voorbereiding van een terroristische aanslag** en waarbij onder meer materiaal wordt aangeschaft voor het vervaardigen van een "vuile bom".

In **land C** is een onderzoek gericht op een website met **terroristische propaganda**. De autoriteiten vermoeden dat sommige afgeschermdde delen van de website ook worden gebruikt voor communicatie tussen leden van een terroristische groep.

Geen van de betrokken landen heeft tot nog toe hulp gevraagd van Europol of Eurojust, omdat zij van mening zijn dat deze onderzoeken hoofdzakelijk van nationale aard zijn.

Pas wanneer de zaak via de bij het onderzoek in land A betrokken Europees gedelegeerd aanklager onder de aandacht van het Europees Openbaar Ministerie wordt gebracht, **komt het verband tussen deze zaken aan het licht**: de in land A onderzochte financiering is in feite bestemd voor de activiteiten van de groep die in land B de "vuile bom" voorbereidt en er wordt ontdekt dat deze groepen met elkaar in contact staan via de website die in land C wordt onderzocht.

Het Europees Openbaar Ministerie kan ervoor zorgen dat de onderzoeksmaatregelen die nodig zijn om toegang tot de bestanden van de website in land C te krijgen, op hetzelfde moment worden genomen als de arrestatie van de groep die zich in land A met de financiering bezighoudt en de groep die zich in land B met de voorbereiding bezighoudt, zodat er niet met het bewijsmateriaal kan worden geknoeid.

Alle van terrorisme verdachte personen kunnen tegelijkertijd worden opgepakt en de verdere onderzoeksmaatregelen kunnen vanuit hetzelfde bureau worden gecoördineerd en uitgevoerd. Dit zou er ook voor zorgen dat er geen conflicten over de rechterlijke bevoegdheid ontstaan.

